

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Στατήρ της Λυδίας, 6ος αι. π.Χ. Από ήλεκτρο (κράμα αργύρου με χρυσό) ήταν τα πρώτα νομίσματα που εκδόθηκαν στην Λυδία της Μ. Ασίας, η οποία θεωρείται γενέτειρα αυτών που σήμερα ονομάζουμε νομίσματα. (πηγή: Βικιπαίδεια)

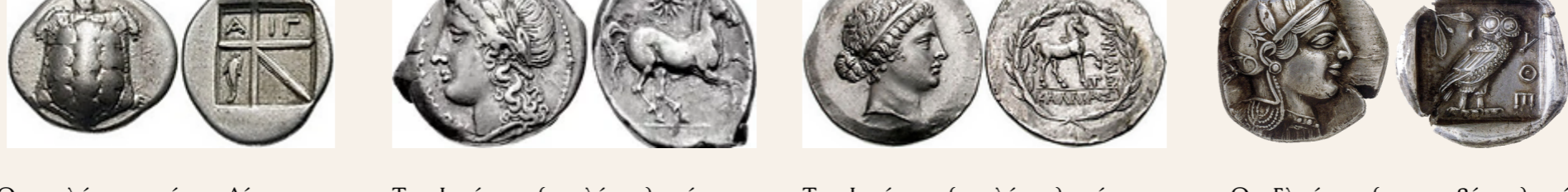
Το χρήμα χρησιμοποιείται σε όλες τις εποχές της ανθρώπινης ιστορίας για πολλούς σκοπούς. Μάλιστα, η απόκτησή του υπήρξε εδώ και πολλούς αιώνες μία από τις κύριες επιδιώξεις των ανθρώπων. Τα νομίσματα αποτελούν μία βασική μονάδα μέτρησης του χρήματος. Τα νομίσματα άλλαξαν, μεταβλήθηκαν, προσαρμόστηκαν στις εκάστοτε αλλαγές που προκαλέσαν ή προκλήθηκαν από διαφορετικές αιτίες παρακολουθώντας κοινωνικές, οικονομικές και ιστορικές συνθήκες. Στην αρχή, οι συναλλαγές γίνονταν με ανταλλαγή αντικειμένων, ζώων ή δέρματα ζώων. Με το πέρασμα των χρόνων, τα ζώα αντικαταστάθηκαν από κομμάτια μετάλλου με συγκεκριμένο βάρος. Τα πρώτα μεταλλικά νομίσματα-κέρματα κόπηκαν στη Μικρά Ασία. Ήταν μικροί βόλοι από ήλεκτρο, το οποίο ήταν ένα φυσικό κράμα χρυσού και αργύρου και είχε κίτρινο χρώμα.

Ακατέργαστο ήλεκτρο (κεχριμπάρι), απολιθωμένη ρετσίνη, που βρίσκεται κανείς ιδιαίτερα σε παλιές βελανιδιές.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Τα πιο διαδεδομένα νομίσματα στην αρχαία Ελλάδα ήταν:

Οι «σελούς» από την Αίγινα Τα «Ιππάρια» (πουλάρια) από την Κόρινθο (Τετράδραχμο) Τα «Ιππάρια» (πουλάρια) από την Κόρινθο (Τετράδραχμο) Οι «Λαούρες» (κουκουβάγιες) από την Αθήνα

Τα αρχαία ελληνικά νομίσματα διέθεταν τρεις αξίες, τη μεταλλική, την ονομαστική και την εμπορική. Μέχρι το 400 π. Χ. τα νομίσματα έγιναν το κατεχόμενη μέσο συναλλαγής σε ολόκληρη την αρχαία Ελλάδα, χωρίς όμως να επιβάλλεται ένα συγκεκριμένο νόμισμα. Απλά, σε κάθε περιοχή χρησιμοποιούσαν κάποιο ένα νόμισμα περισσότερο από τα άλλα. Με την πάροδο του χρόνου άρχισε να επικρατεί το τετράδραχμο της Αττικής, που ζύγιζε 17 γραμμάρια καθώς και άλλα νομίσματα ονομαστικής αξίας ενός Θβολού, δέκα και δώδεκα δραχμών, ενώ στις αποικίες της Σικελίας χρησιμοποιούνταν και το νόμισμα της λίρας (μικρών διαστάσεων αργυρό νόμισμα των αρχαίων ελληνικών αποικιών στη Μεγάλη Ελλάδα, και ειδικά των αποικιών στη Σικελία.)

Αθήνα, 165-42 π.Χ. - Αθήνα / Γλαυκή

Οι σιδερένιοι θβελοί Το πάχος του κάθε θβελού ήταν τέτοιο, ώστε το ανθρώπινο χέρι να μπορεί να κρατά συγχρόνως έξι.

Λίρα της Κατάνης στη Σικελία, με επιγραφή ΑΙΤΝΑΙ, 476-461 π.Χ.

Ο Φοίνικας και η Δραχμή ήταν τα πρώτα νομίσματα της Ελλάδας στη νεώτερη εποχή. Αρχικά, ο Φοίνικας καθιερώθηκε το 1828 από τον Ιωάννη Καποδίστρια ως το πρώτο νόμισμα του ελληνικού κράτους, ενώ την εποχή του Όθωνα καθιερώθηκε πια ως εθνικό νόμισμα η Δραχμή. Κάθε φοίνικας είχε 100 λεπτά. Τα νομίσματα ονομάστηκαν έτσι γιατί απεικονίζαν το μυθικό πουλί φοίνικα, που ξαναγεννιέται από τις στάχτες του.

Ο Φοίνικας είχε έντονα συμβολικό και μυστικιστικό χαρακτήρα, καθώς ήταν το σύμβολο της Φιλικής Εταιρείας. Ήταν ένα αργυρό νόμισμα με αναλογία τίτλου εννέα μέρη αργύρου και ενός χαλκού. Περιείχε 3,747 γραμμάρια καθαρό άργυρο. Ο Φοίνικας κυκλοφόρησε σε μία σειρά από χάλκινα νομίσματα των 1,5, 10 και 20 λεπτών. Πέντε φοίνικες αποτελούσαν μία Αιγίδα, δηλαδή ένα ασμενίο τάληρο. Από το 1831 ξεκίνησε και η κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων.

Το αργυρό νόμισμα του φοίνικα

Χαρτονόμισμα των 5 φοίνικων του 1831

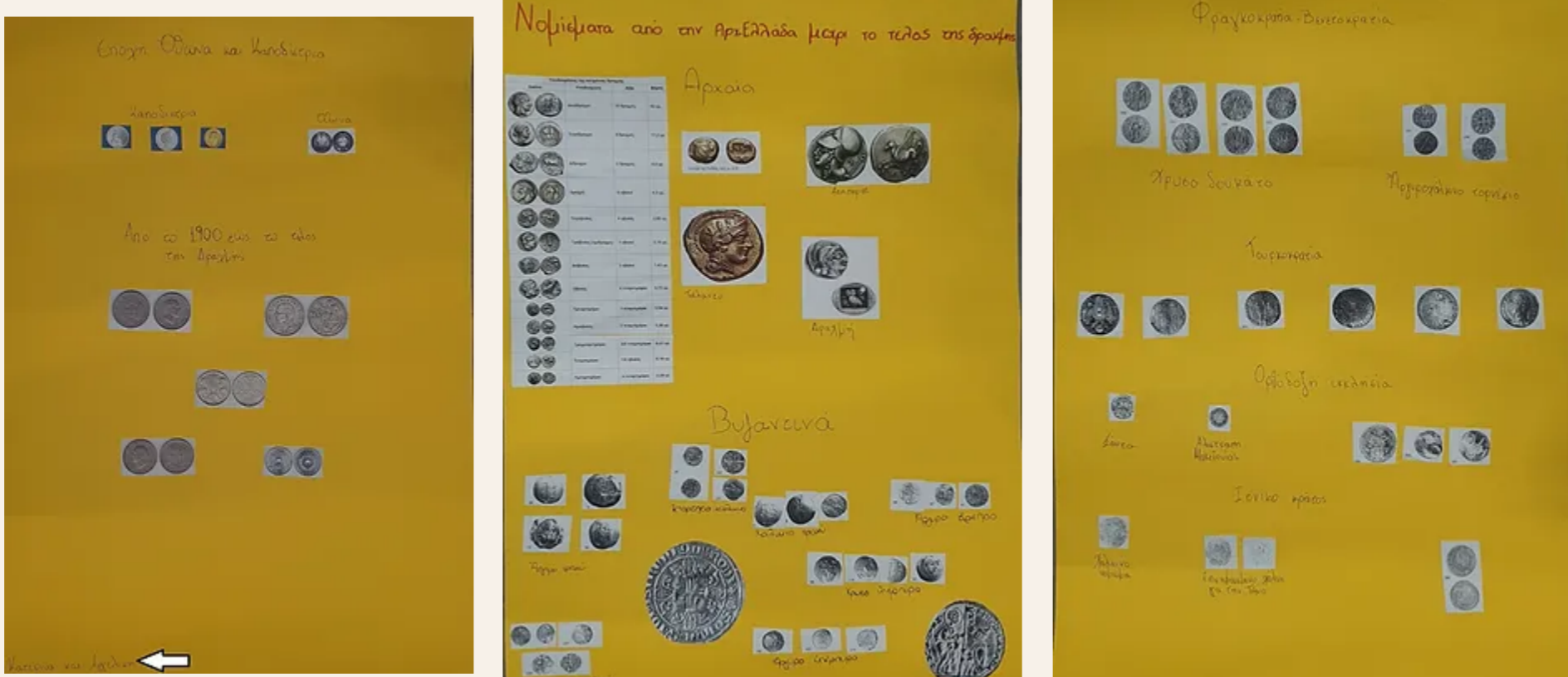

Χαρτονόμισμα των 100 φοίνικων του 1831

Την εποχή του Όθωνα καθιερώθηκε πια ως εθνικό νόμισμα η Δραχμή. Το καινούργιο νόμισμα έλαβε την ονομασία του από τη Δραχμή της αρχαιότητας, ενώ δανείστηκε τις παραστάσεις του από τα νομίσματα των ευρωπαϊκών βασιλείων. Η Δραχμή της νεώτερης εποχής ήταν επίσης από άργυρο. Αποτελείτο από εννέα μόρια καθαρού αργύρου και ένα μόριο χαλκού. Ζύγιζε 4,029 γραμμάρια καθαρό ασήμι και 0,448 γραμμάρια χαλκό. Η Δραχμή κυκλοφόρησε σε μία σειρά από αργυρά νομίσματα των μισής, μιας και πέντε Δραχμών, καθώς και χάλκινα κέρματα των 1,2,5 και 10 λεπτών.

Ταυτόχρονα, κόπηκαν και χρυσά νομίσματα, τα Θθώνεια. Το χρυσό εικοσάδραχμο, το Θθώνιο, αποτελείτο από εννέα μόρια καθαρού χρυσού και ένα μόριο χαλκού. Ζύγιζε 5,199 γραμμάρια χρυσό. Ανά Δραχμή ζύγιζε 0,25994 γραμμάρια καθαρό χρυσό και 0,577 γραμμάρια χαλκό. Η χρυσή Δραχμή περιείχε 15 1/2 φορές λιγότερο χρυσό από ό,τι ασήμι. Επομένως, η αναλογία τιμών των δύο μετάλλων ήταν η διεθνής τιμή του 15 1/2 προς 1.

ΤΟ ΕΥΡΩ

Το ευρώ είναι το ενιαίο επίσημο νόμισμα της Ευρωζώνης, η οποία αποτελείται από 19 από τα 28 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία και Φινλανδία. Το νόμισμα χρησιμοποιείται, επίσης, από τα Θεσμικά Όργανα της ΕΕ και άλλα τέσσερα Ευρωπαϊκά κράτη, καθώς και από άλλα δύο κράτη, μονομερώς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το ευρώ να χρησιμοποιείται καθημερινά από 337 εκατ. Ευρωπαίους. Εκτός Ευρώπης, ένας αριθμός υπερπόντιων εδαφών Κρατών-Μελών της Ευρωζώνης έχουν το ευρώ ως επίσημο νόμισμά τους. Το ευρώ είναι το δεύτερο μεγαλύτερο αποθεματικό νόμισμα, καθώς και το δεύτερο μεγαλύτερο νόμισμα συναλλαγών, ενώ πρώτο και στις δύο περιπτώσεις είναι το Δολάριο ΗΠΑ. Το όνομα «ευρώ» (euro) υιοθετήθηκε επισήμως στις 16 Δεκεμβρίου 1995. Το ευρώ εισήχθη στις παγκόσμιες οικονομικές αγορές ως λογιστικό νόμισμα, την 1η Ιανουαρίου 1999, αντικαθιστώντας την πρώην Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ΕΝΜ) σε αναλογία 1:1 (1,1743 \$ ΗΠΑ). Τα νομίσματα και τα τραπεζογραμμάτια του ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία την 1η Ιανουαρίου 2002, κάνοντας το ευρώ καθημερινή νομισματική μονάδα των αρχικών μελών του.

Το σύμβολο του ευρώ (λογότυπο και χειρόγραφο)

Κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ διαφόρων ονομαστικών αξιών

ΤΟ € ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μετάβαση στο ευρώ από το εθνικό νόμισμα πολλών ευρωπαϊκών χωρών αποτέλεσε τη μεγαλύτερη νομισματική μετάβαση που έγινε ποτέ παγκοσμίως. Το € τέθηκε σε κυκλοφορία το 2002, προηγήθηκαν όμως ενεργείες οι οποίες ξεκίνησαν από το 1990. Οφέλη του €

1. Σύμβολο της ευρωπαϊκής ταυτότητας
 2. Οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη
 3. Ασφάλεια και ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και την αγορά
 4. Ισχυρή παρουσία της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά
- Δυσκολίες έπειτα από την εισαγωγή του €
1. Απουσία εθνικής νομισματικής πολιτικής
 2. Έλλειψη ευελιξίας λόγω ενιαίας νομισματικής πολιτικής
 3. Αδυναμία προσαρμογής αδύναμων οικονομικά χωρών
- Η Ελλάδα αποτελεί ένα από τα κράτη μέλη όπου καταγράφεται υψηλή δυσανεμία για τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικρατούν έπειτα από την ένταξη στην ευρωζώνη. Στην αρχή της πορείας του € σημειώθηκαν ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης. Στη συνέχεια όμως η Ευρώπη αντιμετώπισε χρηματοοικονομική και οικονομική κρίση. Ένα από τα γεγονότα που συνόδευσαν αυτή την κρίση στην Ελλάδα ήταν και οι κεφαλαιακοί έλεγχοι. Κεφαλαιακοί έλεγχοι (capital controls) στην Ελλάδα Τα capital controls εφαρμόστηκαν στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015 προκειμένου να αποφευχθεί ένα ανεξέλεγκτο “bank run” και η κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος. Η αβεβαιότητα που είχε προκληθεί νωρίτερα στους πολίτες είχε σαν αποτέλεσμα την αιμορραγία των τραπεζικών καταθέσεων. Αρχικά, οι επιτρεπόμενες ημερησίες αναλήψεις ήταν 60 € και δεν επιτρεπόταν καμία μορφή μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό. Σιγά σιγά οι κεφαλαιακοί έλεγχοι χαλάρωσαν μέχρι και την πλήρη κατάργησή τους το 2019.

ΜΕΣΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ Όλα τα μέσα που χρησιμοποιούνται ως πληρωμή για αγαθά και υπηρεσίες και εξόφληση χρεών. Κύριο μέσο πληρωμής είναι το χρήμα. Το σύγχρονο όμως χρήμα είναι το πλαστικό χρήμα. mesa plinwmon Χρεωστική κάρτα: Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα

- + Δεν υπάρχουν πρόσθετες χρεώσεις κατά τη χρήση
 - + Δυνατότητα άμεσης ανάληψης μετρητών
 - + Απεξάρτηση από τα μετρητά
- Επιπλέον χρέωση στο εξωτερικό
 - Άμεση δόσμευση χρημάτων με κάθε συναλλαγή
- Πιστωτική κάρτα: Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα
- + Περισσότερες επιλογές αγορών (δικαίωμα, τηλέφωνο)
 - + Χρηματοδότηση για έκτακτες ανάγκες
 - + Δυνατότητα πληρωμής με δόσεις
 - + Απεξάρτηση από τα μετρητά
- Πιθανή υπερκατανάλωση
 - Πιθανή απάτη
 - Πιθανή υπερχρέωση λόγω καθυστερημένης πληρωμής δόσεων

Συμμετέχοντες μαθητές:
 2Ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
 Ιωάννα Χ., Αγγελική Π., Κατερίνα Π., Αθηνά Τ., Λάμπρος Φ., Γιάννης Κ., Δημήτρης Ρ., Πάνης Καλ., Άλκης Γ. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΘΗΣΗ
 Άγγελος Μ., Αθηνά Γ., Αλέξανδρος Β., Ανδρέας ΤΖ., Βαγγέλης Ι., Βένια Σ., Βίκι Φ., Κων/νος Π., Μαρίλια Σ., Μάριος Κ., Λευτέρης Α., Λήδα Α., Νεφέλη Β., Νικόλας Α., Ξακουστή Δ., Πέτρος Α., Πέτρος Κ., Ρώμη Φ., Στέλλα Κ., Φίλιππος Δ., Χρήστος Κ., Χριστίνα Κ.
 Πηγές:
 ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ
 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ
 ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
 GEO NEWS
 Η ιστορία του ευρώ. Τράπεζα της Ελλάδος. Διαθέσιμο στο: www.bankofgreece.gr [Ιανουάριος 2020]
 Οφέλη του ευρώ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο στο: www.ec.europa.eu [Ιανουάριος 2020]
 Είκοσι χρόνια η Ελλάδα στο “ευρωπαϊκό” των διαθέσιμων στο: www.newsbase.gr [Ιανουάριος 2020]
 Πώς η Ελλάδα μπηλάκη στην “φυλακή” των διαθεσίμων στο: www.capital.gr [Αύγουστος 2019]
 Κόστος, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των διαφόρων μέσων πληρωμής. Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Διαθέσιμο στο: www.hba.gr [Δεκέμβριος 2005]
 Λεοντάκης Α. & Σιβακτάκη Θ. (2018) Σύγχρονα μέσα πληρωμής. Τ.Ε.Ι. Κρήτης. Διαθέσιμο στο: https://apothesis.lib.teicrte.gr/bitstream/handle/11713/8978/LeontakisAthanasios_StivaktakiTheonyμιf2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Ιανουάριος 2020]

